

Sygn. akt VI ACa 1384/14



WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ewa Zalewska

Sędziowie: SA Maciej Kowalski (spr.)

SO (del.) Marcin Łochowski

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony

Konkurencji i Konsumentów

z dnia 15 lipca 2014 r.

sygn. akt XVII AmE 117/12

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od Z na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Marcin Łochowski

Ewa Zalewska

Maciej Kowalski



Na oryginalne właściwe podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdzam
SEKRETARZ SĄDOWY

Agneszka Janik

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2012 r., po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Przedsiębiorcy - Z prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Z E z siedzibą w R Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł:

- 1) że Przedsiębiorca naruszył art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych w ten sposób, iż nie zapewnił w 2010 r. minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych sprzedanych, zbytych w innej formie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zużytych przez niego na potrzeby własne;
- 2) za działania opisane w pkt 1 wymierzył Przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 278.446,09 zł.

Z zaskarżył powyższą decyzję w całości.

Wniósł o jej uchylenie w całości albo jej zmianę w całości lub w części, tj. poprzez odstąpienie od wymierzenia kary lub obniżenie wysokości kary pieniężnej.

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

- art. 33 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 oraz art. 33 ust. 9 pkt 3 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że istniały podstawy do obciążenia Przedsiębiorcy karą pieniężną;
- art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w związku z art. 7 k.p.a. /zasada prawdy obiektywnej/, art. 86 k.p.a.;

- art. 56 ust. 6 - ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, poprzez niezastosowanie i błędne przyjęcie, iż dyrektywy wymiaru kar pieniężnych określone w tym przepisie nie mają zastosowania w niniejszej sprawie;
- art. 56 ust. 6a - ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne, poprzez niezastosowanie tej regulacji ustawowej wobec Przedsiębiorcy, pomimo istnienia przesłanek do odstąpienia od wymierzenia kary z uwagi na fakt, iż stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa;
- art. 7 k.p.a., tj. zasady proporcjonalności wyrażającej się nakazem załatwiania spraw przez organ administracji z uwzględnieniem interesu społecznego i słusznego interesu obywateli. W przedmiotowej sprawie zasada ta została naruszona, albowiem organ - Prezes URE - wydając przedmiotową decyzję naruszył zasadę działania proporcjonalnego do zamierzonego celu;
- art. 77 k.p.a. - poprzez przeprowadzenie postępowania w sposób pobieżny, koncentrując się wyłącznie na ustaleniu czy Przedsiębiorca naruszył swe obowiązki ustawowe, nie ustalając wcale jakie były przyczyny nie spełnienia obowiązku zapewnienia w roku 2010 minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości sprzedawanych paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, ponadto nie ustalając innych okoliczności ważnych dla rozpoznania sprawy, tj. stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia, dotychczasowego zachowania Przedsiębiorcy i jego możliwości finansowych;
- art. 2 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez działanie Prezesa URE w sposób naruszający zasadę

sprawiedliwości społecznej, nadużywając swej pozycji wobec Przedsiębiorcy.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 15 lipca 2014 r. oddalił odwołanie i nie obciążył odwołującego się kosztami postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że udział biokomponentu w postaci estru metylowego w oleju napędowym w ogólnej ilości nabytych wewnątrzspółnotowo, a następnie sprzedanych przez Przedsiębiorcę na terytorium RP w 2010 r. paliw ciekłych w przeliczeniu na wartości opałowe wyniósł 1,03%. Bezsprzeczne w sprawie było, że jest on podmiotem, który zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 25 ustawy o biopaliwach realizuje Narodowy Cel Wskaźnikowy. Zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy o biopaliwach i wydanym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2007 r. w sprawie Narodowych Celów Wskaźnikowych na lata 2008-2013, Narodowy Cel Wskaźnikowy na rok 2010 wyniósł 5,75%.

W ocenie Sądu Okręgowego ustawa o biopaliwach przewiduje samodzielną podstawę prawną wymierzenia kary za naruszenie obowiązku z art. 23 ust. 1 ustawy i nie mają w tym wypadku zastosowania przepisy Prawa energetycznego, w szczególności wskazywany przez odwołującego art. 56 ust. 6 i ust. 6a. W sprawie zastosowanie ma ustęp 5 art. 33 ustawy o biopaliwach, który dla przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, przywołuje wzór dla obliczenia wysokości kary.

Ustawa o biopaliwach nie zawiera odesłania do Prawa energetycznego w zakresie wymierzania kar, a sama nie przewiduje możliwości miarkowania kary pieniężnej, czy odstąpienia od jej wymierzenia (np. ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu, czy trudną sytuację finansową przedsiębiorcy). Nie ma podstaw do zastosowania tych instrumentów w oparciu o przepisy Prawa energetycznego. Stąd podniesione w tym zakresie

zarzuty odwołania Sąd Okręgowy uznał za chybione. Za nietrafione Sąd Okręgowy uznał również zarzuty odwołania dotyczące naruszenia art. 2 i 7 Konstytucji RP oraz zarzuty naruszenia prawa administracyjnego.

Apelację od powyższego wyrok wywiódł powód.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie następujących przepisów prawa:

1. art. 33 ust. 1 pkt. 5 i ust. 5 oraz art. 33 ust. 9 pkt. 3 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż skoro dla Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki przepisy, że mają charakter obligatoryjny to nie oznacza, iż Sąd w ramach swych uprawnień pozbawiony jest prawa do zmiany decyzji wymiarowych Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki poprzez odstąpienie od wymierzenia kary lub miarkowania jej wysokości;
2. naruszenie art. 355 k.c. - poprzez zaniechanie zastosowania tego przepisu i zaniechanie dokonania oceny czy postępowanie Przedsiębiorcy miało cechy szczególnej staranności wymaganej przez ten przepis prawa;
3. naruszenie art. 56 ust. 6 i ust. 6a ustawy Prawo energetyczne – poprzez zaniechanie zastosowania tego przepisu oraz błędne ustalenie, iż przepis ten nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie, albowiem ustawa o biopaliwach przewiduje samodzielną podstawę prawną wymierzenia kary za naruszenie obowiązku z art. 23 ust. 1 ustawy i w związku z powyższym w/w przepisy Prawa energetycznego nie mają wg Sądu zastosowania;
4. art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne w związku z art. 7 k.p.a. (zasada prawdy obiektywnej), art. 86 k.p.a. - poprzez niewłaściwe zastosowanie;

5. art. 56 ust. 6 - ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, iż dyrektywy wymiaru kar pieniężnych określone w tym przepisie nie mają zastosowania w niniejszej sprawie;
6. art. 56 ust. 6a - ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie braku podstaw do jego zastosowania, pomimo istnienia przesłanek do odstąpienia od wymierzenia kary z uwagi na fakt, iż stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszenia prawa;
7. naruszenie art. 2 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. poprzez działanie Prezesa URE w sposób naruszający zasadę sprawiedliwości społecznej, nadużywając swej pozycji wobec Przedsiębiorcy, nie uwzględnienie zasady proporcjonalności wyrażającej się nakazem załatwiania spraw przez organ administracji z uwzględnieniem interesu społecznego i słusznego interesu obywateli. Zasada ta została naruszona, albowiem organ wydając decyzję naruszył zasadę działania proporcjonalnego do zamierzonego celu;
8. błędne ustalenie, iż skoro ustawa o biopaliwach nie przewiduje możliwości miarkowania kary pieniężnej, czy odstąpienia od jej wymierzenia, to brak jest podstaw do zastosowania tych instrumentów;
9. błędne ustalenie, iż takie okoliczności jak:
 - trudna sytuacja finansowa firmy odwołującego,
 - brak zawinienia odwołującego w naruszeniu obowiązku wynikającego z art. 23 ust. 1 ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych,

- epizodyczny charakter zdarzenia, które miało miejsce wyłącznie na początku nowo uruchomionej działalności gospodarczej przez odwołującego;
 - rażąca dolegliwość ekonomiczna sankcji oraz brak jakichkolwiek korzyści finansowych po stronie Skarbu Państwa jak również brak szkody;
10. naruszenie art. 479²⁸ k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez zaniechanie dokonania własnych ustaleń faktycznych w przedmiocie objętym zarzutami odwołania oraz naruszenie zasad kontradiktoryjności sporu sądowego.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, tj. w zakresie pkt 1 wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub obniżenie kary pieniężnej wymierzonej w decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 13 lipca 2012 r. o numerze DPE-451-109/10/2011/2012/14500/MOD oraz pkt 2 zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kosztów procesu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie całości sprawy do rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne dokonane przez Sąd Okręgowy.

W postępowaniu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów przepisy k.p.a. nie mają zastosowania, stąd też Sąd Okręgowy nie mógł naruszyć wskazywanych w apelacji przepisów art. 7 i 77 k.p.a.

Prawidłowo Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biokomponentach ciekłych i biopaliwach, karze pieniężnej podlega ten, kto będąc podmiotem realizującym Narodowy Cel Wskaźnikowy, nie

wykonuje obowiązku, o którym mowa w art. 23 ust. 1. Kara ta przewidziana jest za samo niezapewnienie minimalnego udziału „w ogólnej ilości sprzedanych, zbytych w innej formie lub zużytych na potrzeby własne”. Liczona jest za niezrealizowanie obowiązku wynikającego z art. 23, czyli obejmuje transakcje dokonane przez podmiot realizujący Narodowy Cel Wskaźnikowy (sprzedawanie, zbywanie w innej formie lub zużywanie na potrzeby własne). Zasady określania i realizacji obowiązku Narodowego Celu Wskaźnikowego w art. 23 ust. 1 ustawy o biopaliwach wskazują, że punktem odniesienia jest ogólna ilość paliw ciekłych i biopaliw ciekłych podlegająca transakcji. Wymierzenie kary na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach nie zależy od uznania Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, lecz ma charakter obligatoryjny.

Brzmienie powyższego przepisu przesądza o tym, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki jest zobligowany do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegających karze. Przepisy rozdziału 7 tej ustawy, dotyczącego kar pieniężnych, nie przewidują zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, czy jakiegokolwiek formy jej miarkowania. W sprawie kara została wymierzona z uwzględnieniem art. 33 ust. 5 ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, zawierającego wzór, na podstawie którego została ona wyliczona. Oznacza to, że, jak prawidłowo wskazywał pozwany, wyłącznie wartość parametrów oznaczonych symbolami W, M i R, określona na podstawie ustaleń dokonanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w trakcie prowadzonego postępowania, ma wpływ na wysokość indywidualnie wymierzonej kary pieniężnej.

Przedmiotowa decyzja została wydana na podstawie przepisów ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych, nie zaś ustawy - Prawo energetyczne. Ustawa o biokomponentach i biopaliwach nie odsyła też - w

zakresie wymierzania kar pieniężnych do przepisów ustawy Prawo energetyczne. Z uwagi na powyższe, niedopuszczalne było zastosowanie w odniesieniu do powoda instytucji uregulowanych w art. 56 ust. 6 i 6a Prawa energetycznego.

Przepis art. 355 § 2 k.c. stanowi, że ocena należytej staranności dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej musi uwzględniać zawodowy charakter tej działalności. Ze sformułowania tego przepisu wynika, że chodzi o ocenę strony podmiotowej przy dokonaniu zobiektywizowanej oceny jego postawy. Ocenę tę należy prowadzić w ramach procesu przypisania winy w zakresie niedbalstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 marca 2004 r. IV CK 151/03). Dla oceny zatem czy podmiot realizujący Narodowy Cel Wskaźnikowy czyni to z należyłą starannością istotne znaczenie ma sporządzenie wzorca podmiotu, który ma obowiązek zapewnienia minimalnego udziału biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych sprzedawanych, zbytych w innej formie lub zużytych na potrzeby własne. Wzorzec należytej staranności musi uwzględnić zwiększone oczekiwania co do zawodowych kwalifikacji, wiedzy i praktycznych umiejętności skorzystania z niej (por. wyrok SN z 21 września 2005 r., IV CK 100/05, LEX nr 187120). Obok fachowych kwalifikacji od profesjonalisty wymaga się zwiększonego zaangażowania w podjęte działania.

W świetle tak rozumianego uznania należytej staranności w stosunku do profesjonalisty nie można uznać, że powód wykazał w sprawie zachowanie należytej staranności.

Niezrozumiałym jest dlaczego okoliczność, że powód rozpoczął prowadzenie działalności w branży paliwowej dopiero w 2010 r. miałyby przemawiać za przyjęciem, że w zakresie zapewnienia minimalnego udziału biokomponentów dochował on należytej staranności. Na powyższe nie

wskazują również pozostałe wskazywane przez powoda okoliczności takie jak powierzenie prowadzenia stacji osobie posiadającej odpowiednie przygotowanie, ograniczenie aktywności zawodowej z powodów zdrowotnych, zła koniunktura, wymagania rynku i niechęć nabywców do paliw z biokomponentami. Poza wszystkim okoliczności te nie zostały wykazane przez powoda w toku postępowania poprzez przedstawienie stosownych dowodów. Należy je zatem traktować jako nieudowodnione twierdzenia faktyczne strony.

Powód nie wywiązał się z ustawowego obowiązku takiego zorganizowania działalności gospodarczej, która umożliwiałaby realizację Narodowego Celu Wskaźnikowego na wymaganym prawem poziomie. Jego sytuacja finansowa jak i okoliczność czy z tego tytułu odniósł jakiegokolwiek korzyść nie ma znaczenia dla wysokości wymierzonej kary. Twierdzenia apelacji, że wymierzona kara nie ma uzasadnienia ekonomicznego, jest rażąco surowa i całkowicie nieadekwatna dochodów, jakie osiągnął powód są całkowicie dowolne i pomijają ustawowe uregulowanie dotyczące jej wymierzania.

Z powyższego względu nie zasługują również na uwzględnienie zarzuty naruszenia art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej odnoszącego się do zasady demokratycznego państwa prawa, art. 7 odnoszącego się do zasady obiektywizmu, art. 32 i 33 regulującego zasady równości i niedyskryminacji oraz powoływania się na zasadę proporcjonalności w europejskiej kulturze prawa.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozwala na poddanie go kontroli instancyjnej. Poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne są prawidłowe. Stąd podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. nie jest zasadny.

Z powyższych względów, uznając apelację za niezawierającą uzasadnionych podstaw, Sąd Apelacyjny, działając na zasadzie art. 385 k.p.c., orzekł jak w wyroku.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą orzeczono po myśli art. 98 §1 k.p.c., 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 7 ust. 1 pkt 1, § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.



Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność z oryginałem: stwierdzam

SEKRETARZ SĄDOWY

Agnieszka Janik
Agnieszka Janik